

KUUROMYKKÄIN LEHTI

SUOMEN KUUROMYKKÄINLIITON ÄÄNENKANNATTAJA

N:o 7—8.
Heinäk.—Elok.

TOIMITTAJAT:
JOHN SUNDBERG. HUUGO NYBERG.
Vastaava. Toim. sihteeri.

1909
XIV:sta vuosik.

Tilauksia vastaanotetaan kaikissa postitoimistoissa. — Hinta 1 m. 50 p. koko vuodelta.

Sisälllys: Kuopion jatkokursseilta 1—14. 6. 1909. — Matkan varrelta. — Kirjeitä kuuromykiltä. — Lehden lukijat. — Wennerborgin Koulu, Työkoti ja Turvakoti sokeille kuuromyksille ja tylsämielisille sokeille. — Keskustelut Kuopion kesäkoulussa. — Turkinmaa. — Tietoja kotimaasta. — Ilmoituksia.

Kuopion jatkokursseilta 1—14. 6. 1909.

Me kuuromykät saamme viettää usein melkein yksinäistä ja suljettua elämää. Monikin maalais-kuuromykkä, joka harvoin näkee toisia k. m., on yhteydessä toisten k. m. ja heidän rientojensa kanssa ainoastaan k. m. lehden kautta, jos hän sitä tilaa.

Siksi tulemme aina oikein iloisiksi, kun saamme kuulla, että entisessä koulussa on hommattu jatkokurssit, joihin saamme mekin osaa ottaa.

Sellaisen ilosanoman saimme äskettäin lehdestämme lukea. Kuopiossa olivat entiset opettajamme päättäneet toimeenpanna jatkokurssit entisille oppilaille. Kaikki olisivat sinne tervetulleet. Paljon kuuromykkiä pyysi tietysti saada vapaapiletin.

Yli 90 k. m. ilmoittautui, mutta oliko pienoisesä koulusamme niin monelle pojalle ja tytölle sijaa? Ja mistä riittäisi-vätkään rahat heidän ylöspidokseen, sillä valtiolta ei saa rahoja sitä varten. Ei päässyt kuin 62 k. m. Monen täytyi jäädä pois. Mutta ne, jotka pääsivät, saivat kiittää onneaan.

Opettajille oli suuri ilo saada nähdä taas niin kauvan poissa

olleita. Moni k. m. oli hyvin edistynyt elämän ohdakkeisella uralla. Pitkiksi ja tanakoiksi olivat useat kasvaneet.

Meille oli toistemme seura huviksi ja opettajat tietysti mielellään kuulivat meidän puhelevan harrastuksistamme.

Lyhyt oli aika, mutta hyödyllisesti tuli se käytetyksi. Me erosimme molemmin puolin tyytyväisinä, opettajat vakuutettuina siitä, että me voimaimme mukaan koettaisimme eteenkin päin hyvin edistyä ja heille iloa tuottaa; me taas olimme vakuutetut opettajaimme suuresta, väsymättömästä rakkaudesta ja heidän palavasta halustaan saada auttaa meitä kovaosaisia.

Koulussa opetettiin joka päivä uskontoa, laskentoa, lukemista ja kirjoitusta, joka toinen päivä maantietoa ja käsitöitä joka iltapäivä, paitse milloin sattui muuta tekemistä. Iltaisin keskustelimme pihalla tai päivähuoneessa.

Keskustelukysymykset olivat seuraavat: 1 Kuuromyökkäin lehti, 2 Maanviljelyskoulu k. m. pojille, 3 Karjakkokoulu ja keittokurssit k. m. tytöille, 4 Minkätähden monet kmt muuttavat paikasta toiseen, sekä onko kaupungeissa vai maalla parempi olla?

Kaikista näistä keskusteluista kirjoitetaan vastedes enemmän ja tarkemmin Kuuromyökkäin lehdessä. Nämä keskustelukokoukset olivat hyvin hyödyllisiä ja suurella innostuksella niihin otettiin osaa.

Kaikista näistä keskustelukokouksista olemme niiden toimeenpanijoille, opettajille, hyvin kiitolliset, sillä niistä on todella ollut meille jaloa nautintoa ja monta opettavaista ajatusta on niissä tullut ilmi.

Sunnuntaisin kokoonnuimme juhlasaliin Jumalansanan opetusta kuulemaan, jota meille jakoivat pastori Nyberg ja neiti N. Helsingius. Iltapuolella olimme kävelemässä Väinölän niemellä. Myös monet km. kävivät joukoissa kaupunkia katselemassa ja ostamassa muistoja Kuopiosta.

Eräänä päivänä menimme hra ja rva Koposen seurassa Kuopion läänin maanviljelysseuran mallitalolle. Siellä katselimme lehmiä, sikoja, kanoja, hevosia, tuparakennusta ja peltöjä. Jotkut meistä ostivat kirjasen, jossa on mallitalon piirustuksia ja selityksiä. Sitte km. kirjoittivat nimensä kirjaan ja me läksimme kotia

tallustelemaan. Silloin rupesi satamaan. Kerran kävimme museossa.

Eräänä sunnuntai iltapäivänä kävimme Puijolla. Siellä katsoelimme näkötorjasta kaupunkia ja sen ympärillä olevia lumoavia maisemia. Minusta kaikki oli kuin satua, enkä kyllikseni voinut tuota kaikkea ihailla. Suotta ei kiitetäkään Kuopiota kauniiksi, sen kiitoksen se kyllä ansaitseekin. Enkä ikinä tule unoittamaan näitä sisältörikkaita päiviä Kallaveden kaupungissa.

Ei ollut mitään tavallista, eikä päivät olleet yksitoikkoisia. Aika kului kuin siivillä ja aina keksimme uusia innostuksen aiheita itsellemme. Joko oli se vakavaa puuhaa, eli vallattomuutta, kaikki se veti meitä mukaansa. Erittäin hauskaa oli talousaskareitten toimittaminen. Kyökissä oli sorinaa ja porinaa, kun oli monta emäntää yhdessä mylläkässä ja astioiden kilinä oli erityistä musiikkia, josta kannatti nauttia.

Säälän niitä tyttöjä, jotka eivät mielellään siivonneet, katta-neet pöytää ja oleskelleet kyökissä. Neiti A. Nyström neuvoi meitä taloustoimissa ja valvoi, ettei meillä ollut puutteita. Kiitos hänelle, joka jo aikaisin ehti kaikkialle ja vielä myöhään luonamme viipyi. Opettajamme eivät koskaan ajattele itseänsä, eikä vaivojansa. Me, aina vain me olemme heidän ajatustensa esineinä. Joka väittää, ettei tämä ole totta, hän on ollut sokea ja kulkenut silmät ummessa, vaikka kohta useakin opettaja lienee meidän ja siis hänenkin tähtensä monta unetonta yötä valvonut. Kyllä oli opettajillamme raskas osa tässä työssä suoritettava.

Kesäk. 5 p. oli paljon kohinaa km. keskuudessa. He keräsivät toisiltaan rahoja. Kesäk. 6. p. oli johtaja Killisen nimi-päivä ja km. tahtoivat muistaa häntä lahjalla. Keskuudestaan kerätyillä rahoilla he sitte ostivat lahjan ja 6 p:n aamulla vei km. keskuudesta valittu lähetystö sen johtajalle Sorsasaloon, jossa johtajalla on huvila. Minä en saanut tietää mikä lahja se oli.

Myöhemmin pitivät jatkokurssilaiset jublan opettajille koulun pihalla, jossa he pitivät puheita.

Samoin olivat opettajat vähäistä ennen sitä tarjoilleet km. kahvia koulun juhlasalissa.

Kun yhdessä-olon aika alkoi loppua, annoimme kaikki valokuvata itsemme koulun pihalla. Ensimmäinen valmis kuva jä-

tettiin pastori Nybergille sinä päivänä, jolloin jatkokurssit päättyivät. Sen takapuolelle piirsimme me kaikki nimemme. Pastori Nyberg matkusti Heinävedelle y. m. samana päivänä klo 2. Hän matkusti höyrylaiva »Heinävesi I:ssä». Kovin ikävä oli km. erota pastorista. Huiskutimme liinoja niin kauvan kuin laiva oli kyliksi lähellä.

Ennen sitä, sunnuntaina, oli hän antanut H. P. Ehtoollista niille km., jotka sitä halusivat. Hän puhui meille paljon mieleen painuvia sanoja, joita me hartaalla innolla seurasimme. Viimeisen päivän aamulla hän vielä puhui ja antoi matka-evääksemme elämän pitkälle taipaleelle nämä sanat:

„Pysykää Jumalassa!“

Oli vaikea erota rakkaasta koulusta, jonka seinien sisässä olin 5 v. lapsuudestani elänyt. Oli vieläkin vaikeampaa erota opettajista, jotka väsymättömästi ja huolella olivat meitä oikeaan ohjanneet. Me olimme heidän kaikki kaikessa.

Kunnioittakaamme opettajiamme, jotka uupumattomista pönistuksistaan saavat pienen palkan ja vähä hedelmää!

Otaksun, että kaikki kuuromykät ovat saaneet tältä ajalta saman ajatuksen.

Varmaan ei yksikään niinkään pian unhoita näitä päiviä. Ehkä olette vast'edeskin innokkaat oppimaan lisää ja silloin te tietysti riennätte Kuopioon.

Koko tämä aika on ollut erittäin hauska. Olenpa aivan kuin uudistunut. Olen opettajain neuvoista ja kehoituksista ammentanut uutta intoa ja uutta voimaa elämän vastaisten koettelemuksien varalle.

Olempa saanut monta uutta opetusta ja ajatusta ja monta jo unhoittunutta asiaa olen taas saanut mieleeni. Mutta tämä on myös herättänyt tiedon haluni ja tahdon nyt oppia lisää. Emme milloinkaan tule liian viisaiksi, sanoivat opettajat. Se on totta. Oppikaamme siis uutterasti lisää!

Nyt lopetan kyhäykseni. Joku toinen, joka muistaa paremmin, kirjoittakoon puolestaan.

Tervehdys kaikille tämän lehden lukijoille.

V. Vuokkola.

Edellisen lisäksi mainitsemme, että »koulussa» oli 14 opettajaa ja 62 oppilasta. Opettajat olivat: rouvat Tilta Killinen, Emma Koponen ja Lyydia Lyytikäinen (sokeainkoulun opettaja), neidet Emilia Strunck, Ida Dahlström, Anna Nyström, Naema Helsingius, Helga Hallman, Eva Reinilä (Oulusta), Stiina Sellman (Oulusta), Irene Tengman, Anna Jotuni, maisteri Mustakallio ja past. H. Nyberg. Sen lisäksi neiti Aina Hellström asui asumalaitoksella ja oli mukana ja seurusteli oppilasten kanssa niinkuin heidän pieninä ollessakin. Myöskin opettaja Koponen ohjasi oppilaita heidän käydessään »mallitalolla» ja museossa. — Oppilaat, heidän ammattinsa ja kotipaikkansa olivat seuraavat:

Kesäkurssilaiset Kuopiossa 1—14 p. kesäk. 1909.

Tekla Väänänen, Alapitkä, talontytär.
Olga Vääänen, Tainionkoski, työntekijä.
Anna Piironen, Helsinki, palvelija.
Hanna Säisä, Iisalmen pitäjä, talontytär.
Mariana Seppälä, Virolahti, torpparintytär.
Hilda Kauppinen, Virtasalmi, talontytär.
Anna Juntunen, Jyväskylä, kutojatar.
Iida Kopsala, Toholampi, talontytär.
Josefiina Vehniäinen, Rautalampi, talontytär.
Selma Jylli, Ikaalinen, palvelija.
Vappu Vuokkola, Viipuri, kutojatar.
Miina Turunen, Kuopio, palvelija.
Eriika Blomberg, Kuopio, ompelija.
Anna Sallgen, Kokemäki, lukkarintytär.
Riikka Jääskeläinen, Hankasalmi, ompelijatar.
Naima Villi, Virolahti, maanviljelijäntytär.
Lyydi Saastamoinen, Kuopio, palvelustyttö.
Henriikka Kokkonen, Kuopio, ompelija.
Kustaava Knuutti, Nivala, talontytär.
Amalia Väisänen, Maaninka, palvelustyttö.
Amanda Ritanen, Kuopionpitäjä, palvelija.
Iida Puoliväli, Hattula, palvelija.
Hilda Pyörre, Toholampi, palvelija.

Elsa Polvinen, Kuhmoniemi, talontytär.
Fanny Pekkarinen, Kuopio, palvelustyttö.
Amanda Järvinen, Vaasa, työntekijä.
Anna Marila, Räisälä, talontytär.
Anna Laaninen, Vaasa, työntekijä.
Selma Laaninen, Kuopio, palvelija.
Miina Piilonen, Äänekoski, palvelija.
Lyydia Piilonen, Äänekoski, palvelija.

Aleksanteri Murtoniemi, Lappajärvi, maanviljelijä.
Eemeli Rajala, Hämeenkyrö, palvelija.
Olli Ollikka, Kirvu, maanviljelijä.
Verner Muukkonen, Lappee, maamies.
Kaapro Laukkanen, Juva, talollisenpoika.
Taavetti Soininen, Iisalmi, kirjaltaja.
Ilmari Ratia, Koivisto, merimies.
Eemil Kuukkanen, Jyväskylä, kirjansitoja.
Ville Laitainen, Kaukaantehdas, sorvaaja.
Kalle Keskinen, Jyväskylä, räätäli.
Edgard Handvargh, Savonlinna, maanviljelijä.
Adam Hiltunen, Pieksämäki, suutari.
Albin Hämäläinen, Rantasalmi, talollisenpoika.
Vilho Prättälä, Kiuruvesi, työmies.
Johan Renko, Voikkaa, viivaaja.
Kalle Lyyra, Pieksämäki, lampuoti.
Einari Heinonen, Lammi, renki.
Adam Putkonen, Pieksämäki, renki.
Onni Pyöhhölä, Virrat, työmies.
Antti Järventaus, Hartola, maanviljelijä.
Juho Reinikainen, Jääski, työmies.
Eino Karilas, Helsinki, kirjaltaja.
Antti Jokelainen, Helsinki, kirjaltaja.
Antti Ruotsalainen, Helsinki, kirjansitoja.
Oskari Kämäräinen, Kuopio, sorvaaja.
Aleksanteri Timonen, Kuopio, räätäli.
Markus Ahvenjärvi, Tornio, hevosmies.

Juho Väisänen, Iisalmenpitäjä, talollisenpoika.

Jussi Sorsa, Kuopio, puuseppä.

Tauno Haaranen, Kuopio, räätäli.

Vilho Salovaara, Kotka, kirjansitoja.

Kuten ylempänä on kerrottu, pitivät kesäkoululaiset opettajilleen pienen juhlan koulun pihamaalla. Hauskasti seurusteltiin ja kahvia juotiin. 3 puhetta pidettiin. Toveri Antti Jokelainen lausui ensin lyhyesti opettajat tervetulleiksi juhlaan. Sitten neiti Iida Kopsala piti puheen opettajille ja vielä ennen loppua toveri Eino Karilas puhui tovereille. Nämä puheet painatamme tähän.

Iida Kopsala sanoi:

Arvoisat opettajat!

Nyt olemme kokooutuneet yhteen. Tässä me tahdomme julkilausua vilpittömät kiitoksemme kaikesta siitä ystävyystanne ja rakkaudestanne, mitä olette meita kohtaan osoittaneet. Juuri päättyi yksi lukukauden työ, johon Teiltä vaadittiin paljon voimia ja kärsivällisyyttä. Väsymystä ylen määrin tunnette, vaan se on rakkaus, joka saattoi Teidät kutsumaan entiset oppilaat tänne, jossa ennen nuorina tiedon muruja poimittiin. Ilosydämin riensimme tänne tapaamaan Teitä ja entisiä tovereita. Vaan eniten iloitsemme siitä että olemme saaneet paljon hyviä neuvoja ja ohjauksia, että ymmärtäisimme kunnollisesti elää ja työskennellä Jumalan ja isäumaamme edessä. Palkaksi emme voi Teille mitään antaa, vaan rukoilemme, että Jumala siunaisi Teitä ja Teidän työnne, että tämä vähäinen opetuskin, minkä olette ennättäneet meille antaa, valaisisi meidän ajatuksiamme ja tuottaisi ihania hedelmiä. Jeesus itse sanoi: Ei ihminen elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta Jumalan sanasta kun Jumalan suusta lähtee.

Toivomme, että vielä vastedeskin saisimme tilaisuuden koontua tänne Teidän ympärillenne lisää oppimaan ja vanhoja koulumuistoja uudistamaan. Kaiholla täältä eriämme, kauvan, kauvan säilyy mielessämme nämät herttaiset hetket, mitkä olemme saaneet seurassanne viettää. Kiitos, kiitos kaikesta.

Asumalaitoksen emännöitsijättärelle sekä palvelijoille lausumme myös kiitoksemme kaikista vaivoista ja palveluksesta. Kiitollisina muistelemme, kuinka he aamusta varhain iltaan myöhään ovat saaneet ponnistella ravinnostamme ja huoneiden puhtaudesta.

Eino Karilas sanoi:

Hyvät toverit!

Täten saan lausua muutaman sanan teille. Kuulkaapas toverit; mitä varten vietämme kahvijuhlaa opettajiemme kunniaksi? Sentähden, että tahdomme ilmaista kiitollisuuden tunteet niille opettajille, jotka ovat uhranneet vaivoja ja aikaa opettamalla entisille oppilaille. Meidän täytyy siis muistaa ja kätkeä sydämiimme tärkeät ja hyödylliset neuvot, mitkä opettajat ovat kylväneet. Myös tahdon kehoittaa teitä tovereita jatkamaan yhä edelleen, edistymään ahkerasti sekä henkisesti että aineellisesti silloin kuin on jouto- eli loma-aikaa. En voi olla mainitsematta tärkeää asiaa, että toverit harjoitelkoot reippaasti naisissa ja miehissä jaloa urheilua terveellisessä luonnon ilmassa. Sillä harjoitukset vahvistavat ja puhdistavat keuhkot pölystä. Sillätavoin voi puhua selvällä äänellä. Älkää olko murheellisia. Ei myöskään saa koskaan istua kädet ristissä joutilaana, vaan toimikaa ja harrastakaa kaikkea hyvää kuin voitte. Muistakaamme jalo suurmiehemme Lönnrotin lempilause:

»Työ on elämää.»

Toinen asia: Joskus vastedes voidaan vielä pitää jatkokursseja meille. Joku sanoo: en minä tarvitse mennä sinne, kyllä olen kaikki-tietävä. Onko oikein sanottu? Ei ole. Menkää oikein joukolla uudistamaan entisiä tietojanne ja saamaan yhä uusia tietoja. Siis on muistettava suomalaista sananlaskua: »Oppia ikäsi kaikki». Mitä se merkitsee? Sananlaskun tarkoitus on että nuorilla ja vanhoilla ihmisillä on aina paljon oppimista. Ikä ei estä ketään oppimasta.

Matkan varrelta.

Kun kesäkoulu Kuopiossa loppui, niin läksin sieltä pitkälle matkalle Itä-Suomeen. Höyrylaiva »Heinävesi» eroitti minut kesäkuun 14 p. kesäkoulun oppilaista ja opettajista, jotka olivat tulleet laivarantaan saattamaan.

Kauvan näin liehuvia nenäliinoja, joilla jäähyväisiä huiskutettiin. Hauskat päivät Kuopiossa olivat siis loppuneet. — *Heinävedelle* jäin laivasta. Siellä tapasin 6 km. muutamat heistä olivat lapsia, joita toimitin kouluun. Täällä asuu myös Kuopion km. koulun entinen oppilas Hilma V. Hän on naimisissa kuulevan miehen kanssa kaukana kirkolta. Hän ei voinut tulla kokoukseen, sillä hän oli sairas. Läksin hänen kotiinsa. Veneellä soudettiin suuren Kermajärven yli 2 tuntia. Oli myös jalkaisin käveltävä metsätietä. Ilma oli kaunis ja lämmin, järvi oli tyyni ja kirkas kuin peili. Tuntui hyvälle ja virkistävälle »Kuopion päivien» jälkeen istua pikku venheessä tyynellä järvellä, riisua pois nuttu, kengät ja lakki, sekä antaa auringon säteiden lämmittää ja parantaa väsynyttä ruumista. Jo tuli ranta. Metsän läpi kävellessämme tuli siellä vastaan pieni, uusi talo. Kaikki oli uutta: tuparakennus uusi, aitat, navetta, riihi ja sauna, kaikki uusia. Pellot talon ympärillä olivat myös uudet; äsken vasta olivat ne raivatut. Näin, että tämä talo oli *uudistalo*, metsään tehty. Paljon olivat sen isäntä ja emäntä työtä tehneet, moni hikipisara oli vuodatettu, moni raskas päivätyö suoritettu, ennenkuin uusi talo oli metsään syntynyt.

Menin tupaan. Ei kukaan tuntenut minua. 5 valkotukkaista lasta leikki lattialla. Km. äiti makasi kamarin sängyssä, nuorin, kuudes lapsi vieressään. Mies oli pellolla työssä. Sanoin nimeni. Hämmästyistä! Mies tuli tupaan. Keskustelimme paljon. Kastoin heidän nuorimman lapsensa. Talossa oli hauska olla. Järjestys oli hyvä. Lasten vaatteet olivat puhtaat ja eheät. Näin, että km.-vaimo *voi* hoitaa hyvin kotinsa ja lapsensa. Raamattukin otettiin esille. Oli muutamia kohtia, joita emäntä ei lukiessaan ollut ymmärtänyt. Nyt tahtoi hän kysyä mitä ne merkitsivät. — Ilta lähenei. Sanoin talon väelle hyvästi. Sinne jäivät uudistalon

asukkaat Heinäveden salomaalle elämään hiljaista elämäänsä, tekemään työtänsä ja kasvattamaan lapsiaan kelpo ihmisiksi. Jumala heitä auttakoon! — Samalla matkalla kävin erään nuoren km. miehen kodissa, joka ei ole käynyt koulua. Mies näytti viisaalta ja kuuluu olevan hyvin siivo nuorukainen. Pyysin vanhempia lähettämään hänet Jyväskylään, mutta he eivät mielellään tahdo lähettää. He pelkäävät, että pojalle tulee koulussa ikävä. He ajattelevat, että poika on tarpeellinen kodissa työtä tekemässä. Ei ole aikaa käydä koulua. Äiti sanoi, ettei poika milloinkaan tee pahaa, vaan on aina rehellinen, raitis, ahkera ja nöyrä. Äiti ajatteli, ettei poika muuta oppia tarvitse ja kysyi: tuleeko poikani autuaaksi kun hän kuolee? Puhuin äidille mitä ymmärsin. Sanoin myös, että vanhemmilla on edesvastuu siitä, etteivät lähetä poikaa kouluun, kun kouluja on, joissa km. voivat oppia tuntemaan Jumalan ja tien hänen luoksensa.

Heinävedeltä matkustin *Kangaslamille*. Matkalla olin yötä erään Kuopion km. koulun oppilaan kodissa. Kangaslamilla tapasin Kuopion km. koulun ent. oppilaan Albin V. Hän on jo 42 v. vanha, oli koulussa ainoastaan 4 vuotta. Osaa vielä lukea huulilta, puhuu epäselvästi. Hiljainen mies, hyvä toimeentulo. Sitten menin *Varkauteen*, jossa oli 8 km. koolla. Viivyin 2 päivää. Asiat siellä ovat entisellään. Erään km. perheen sairaalle lapselle koetin hankkia tilaisuutta päästä lääkärin hoitoon Kuopioon ja ehkä Helsinkiin. Varkaudesta kuljin höyrylaivalla *Savonlinnaan*. Täällä oli ennen rautatientyön aikaan enemmän km. Nyt on vähän. Kuulin, että muutamia lapsia olisi koulussa. Erään tytön hakemuspaperit kirjoitin Jyväskylän kouluun. *Savonrantaan* tulin sitten. Tapasin 3 km., joista 2 oli tylsämielistä. Ihmisiä oli tullut paljon koolle. Puhuin heille, samoin kuin Heinävedelläkin, kuuromykistä, sekä heidän opetuksestaan. — Kauniina kesäyönä vei laiva minut *Liperiin*. Ihana matka! Suuret järven selät tyyninä lepäsivät. Taivas kirkas. Kauniisti laski aurinko tuolla kaukana metsäisen rannan taakse. Olen paljon matkustanut, mutta näin kaunista iltaa tuskin muistan. Kun aamulla tulin Liperin rantaan, oli siellä paljon kirkkoväkeä, sillä oli sunnuntai aamu. Pappilaan olivat km. kutsutut ennen jumalanpalveluksen alkua. Pappilan piha oli täynnä ihmisiä. Vilkk-

kaat, utelijaat karjalaiset olivat tulleet katsomaan »km. jumalan-palvelusta». Ihmisiä tunkeili pappilan huoneisiinkin. He kävelivät siellä kuin maantiellä. Katselivat huonekaluja ja kaikkia huoneita. Näkivät omat kuvansa pappilan suuresta peilistä ja säikähtivät. Oli niin rauhatonta, että tuskin sain km. kiinni kansan joukosta. Ihmettelivät kovin, kun minä puhuin erään Kuopion km. oppilaan kanssa suulla. Läsä oli myös eräs Jyväskylän oppilas, joka on ollut koulussa vasta yhden vuoden. Poika parka ei tuntunut hyvin ymmärtäväiseltä. Hän vastasi minulle aina: ei, kun kysyin jotain. Ja kun kysyin: tahdotko syyskuussa taas mennä kouluun, siellä on hyvä olla, niin silloin poika teki suuren liikkeen: ei, ei!

Liperistä ajoin hevosella *Joensuuhun*. Tällä kerralla en kauan pysähtynyt Joensuussa. Olin yötä siellä. Aamulla kävin tervehtimässä ent. Mikkelin oppilasta Iida A. hänen kodissaan. Mikkelin oppilaat odottavat suurella innolla pääsevänsä ensi kesänä jatkokurssiin. Sitten menin laivaan, joka vei minut *Nurmekseen*. Laiva kulkee ensin Pielisjokea pitkin. Joessa on 10 koskea. Koskien kohdalle on valtio rakentanut kanavia ja »sulkuja», joitten kautta laivat pääsevät kulkemaan. Kauniit ovat Pielisjoen rannat ja kosket, kun niitä kesäisenä iltapäivänä katselin. Kauniin isänmaan on Jumala meille, suomalaisille, antanut. Pielisjoelta tuli laiva Pielisjärvelle, joka on suuri järvi. Hyvin korkeat rannat siinä on. Kuljimme korkean »Kolivaaran» ohitse, joka on 252 metriä korkea. Usein kuuluu sen huippu olevan pilvien peitossa. Rannoilla kasvoi tuuheaa metsää. Taloja ei ollut monta. Nykyään rakennetaan uutta rautatietä Joensuusta Nurmekseen. Siellä täällä näimme uuden rautatien rakennusta Pielisjoen ja -järven rannoilla. — Nurmes on nuori kauppala. Sieväniä kohoaa se rannasta pitkin mäen rinnettä ylöspäin. Kadut ovat leveät ja suorat. Niille on istutettu pitkiä rivejä nuoria koi-vuja. Ihmettelin kun Nurmeksessa oli ainoastaan 2 km. Toinen niistä käy Kuopion koulussa, toinen on vanha, kouluakäymätön. Muutamat puheliaat Nurmeksen yaimot sanoivat vielä tuntevansa 2 km. Pyysin heitä viemään minut heidän luokseen. Monta vaimoa ja paljon lapsia saattoivat minut eräisiin mökkeihin. Mutta niissä löysin 2 *tylsämielistä* poikaa. He kuulivat, eivät

osanneet puhua, vaan olivat aivan tylsiä. Neuvoisin heidän vanhempiaan toimittamaan poikia Perttulan kouluun. Melkein joka paikassa tuodaan minun luokseni tylsämielisiä, sekä kaikenlaisia viallisia lapsia ja aikaihmissiäkin nähtäväksi. Olen saanut nähdä paljon ihmiskunnan kurjimpia. — Nurmeksesta käynnistäni ei ollut paljon mitään hyötyä, niin itse ainakin ajattelin. Kuopiossa käypää poikaa Hermania puhuttelin. Isänsä oli kesäkuussa kuollut ja poika oli hyvin surullinen sitä kertoessaan. Koetin lohduttaa häntä ja huomauttaa, että hänen, kun on äidin ja siskojen ainoa turva, pitää pyrkiä tulemaan kunnon mieheksi. — Tulin sitten *Juukaan*. Olisin mennyt Nunnanlahteen tapaamaan siellä vuolu-kivityössä työskenteleviä km., mutta vilustuin laivassa, olin vähän sairas, ilma oli tullut kylmäksi, en uskaltanut ajaa hevosella niin pitkää matkaa edestakaisin, eikä laiva sinne mennyt. Tapasin 2 km. ainoastaan. *Pielisjärven* pitäjässä on 8 koulunkäynyttä km. Oli hauskaa. Kokouksia pidimme kansakoululla, jossa oli paljon muitakin ihmisiä. Puhuin heille km. asiasta. Ystävällinen ro-vasti ja rovastinna kutsuivat km:t kahville pappilan saliin ja seu-rustelivat km:n kanssa kauan. Ikävä, että Pielisjärvellä on niin pitkät matkat. Muutamat km:t asuvat 30 ja 50 kilometriä kir-kolta. He eivät voi tavata toisiaan. Nyt he näkivät ensikerran toisensa.

Pielisjärveltä tulin pieneen *Enon* pitäjään laivalla. Siitä alkoi pitkä hevosmatka *Ilomantsiin*, *Korpiselälle*, *Soanlahdelle* ja *Impilahdelle*. Tällä matkalla näin paljon Karjalan kauniita mai-semia. Ihmettelin korkeita vuoria, yksinäisiä metsiä ja järviä. Ihmiset asuvat kaukana toisistaan, he ovat myös köyhiä. Kansa ei ole saanut opetusta ennen ja on siis tietämätöntä. Sentähden ovat kuuromykätkin siellä jääneet ilman opetusta. Kaikki van-hemmat km:t ovat koulunkäymättömiä. Lapsia ja muutamia van-hempia on viime vuosina lähetetty kouluihin. Joka paikassa ta-pasin muutamia km. Joskus nuo oppimattomatkin näyttivät hy-vin ymmärtäväisiltä. Kun näytin heille raamatun kuvia, niin olivat iloisen näköisiä ja koettivat ymmärtää viittauksiani. Muu-tamat heistä näyttivät tahtovan mennä kouluun. Mutta jotkut olivat liian vanhoja ja toisia eivät omaiset lähetä. Kuitenkin kir-

joitin usealle km:lle hakemuspaperit kouluihin. Surullinen koh-
talo! Kyllä he paljon viittailevat, mutta ei voi heitä ymmärtää.

Korpišelällä hämmästyin kun keskellä suomenkielistä Kar-
jalaa tapasin ruotsinkielisessä koulussa käyneen (Pietarsaaressa)
km:n Emma Sund'in. Kun ajoin kirkonkylän majataloon, näin
saunan ikkunasta 2 vaimoa pyykkiä pesevän. Toinen heistä viit-
tasi käsillä ja sormilla toisille. Menin heti saunan ovelle, kysyin:
oletko km? »Olen,» viittasi toinen pesijöistä. Hän oli Emma
Sund, jonka kotiin tietämättäni olin tullut. Sain kuulla, että
Emman isä oli ennen muuttanut Pohjanmaalta Karjalaan ja oli
ruotsinkielinen, sentähden lähetettiin E. Pietarsaareen kouluun.
Mutta ei E. kirjoittamallakaan voi puhua toisten ihmisten kanssa
kotiseudullaan, kun he eivät ymmärrä ruotsinkieltä. Emman koti
oli hyvin hauska ja siisti. Kuumana kesäpäivänä istuin sen vii-
leissä (kylmissä) huoneissa monta tuntia ja viittailin E:n kanssa.
— Impilahdelta matkustin laivalla, junalla ja hevosella *Uukunie-*
melle ja *Kesälahdelle*, sekä sieltä lopuksi kotiin heinäk. 12 p:nä.
Niin päättyi tämä matka. Paljon voisin matkasta kertoa, mutta
kirje tulisi kovin pitkäksi.

Kaikkiaan tapasin 54 km., eri ikäisiä, erilaisista oloista, nuo-
ria ja vanhoja, ymmärtäväisiä ja tylsiä, koulunkäyneitä ja oppi-
mattomia. Olinko voinut tehdä mitään heidän hyödykseen ja
ilokseen? Sitä olin kovin tahtonut. Jumala heitä siunatkoon!

H. N.

Kirjeitä kuuromykiltä.

Kurikassa, 20 p. kesäk. 1909.

Kesä, kaunis, ihana vuodenaika, on tullut. Aurinko paistaa
lämpimästi ja linnut palaavat takaisin rakkaaseen isänmaahamme
ja tuovat terveisiä kaukaisilta seuduilta meille. Jos Jumala an-
taisi myös vanhurskaudenkin auringon paistaa kirkkaasti ja sel-
västi sydämiimme, niin että kerran, kun autuaallinen päivä
tulee, kaikki yhtyisimme ja saisimme nähdä toisemme taivaassa.

Siellä aina paistaa tuo vanhurskauden aurinko ja siellä on ijäti kesä.

Siellä saamme olla Jeesuksen kanssa aina.

Neljä oppilasta on käynyt koulua 3 vuotta Kurikassa.

Herra pastori K. A. Nyman laskee 4 kuuromykkää oppilasta viime toukokuun 16 p:nä Herran Pyhälle Ehtoolliselle Kurikan kirkossa. Nimittäin: Kurikasta Herman Yli-Kekälä; Jalasjärveltä Jaakko Leppälä; Parikkalasta Pekka Naukkarinen ja Lappeenrannasta Kalle Väättäminen.

Paljon oli toisiakin kuuromykkiä tullut ehtoolliselle Nurmosta, Seinäjoelta, Ilmajoelta, Kurikasta, Kauhajoelta, Jalasjärveltä ja Karviasta sekä paljon muita ihmisiä oli katsomassa.

Pastori Nyman oli laskemassa vanhat kuuromykät Herran Pyhälle Ehtoolliselle.

Hauska oli nähdä kuinka mykät opetuksen kautta olivat saaneet tiedon Jumalasta.

Herra pastori Nymanille pyydän lausua itseni ja oppilaitteni sekä kaikkien kuuromykkäin puolesta Kurikassa sydämmelliset kiitokset siitä ystävydestä, jota hän osoitti täällä ollessaan.

Kaikki mykät täällä ikävällä pastori Nymania kaipaavat ja toivovat, että vastedeskin saisivat kokoontua hänen ympärilleen ja nähdä hänen selittävän autuuden sanaa. Emme muuta voi kuin toivottaa pastorille Kaikkivaltiaan siunausta ja voimaa jatkamaan kallista virkaansa.

Jätän Teidät kaikki hyvästi.

Ystävyydellä:

Elisabeth Elving.

Lehden lukijat!

Kuopion kesäkoulun oppilaat keskustelivat »Kuuromykkäin lehdestä». He sanoivat, että lehtemme on liian pieni, se on pian luettu loppuun. He tahtoisivat lehden suuremmaksi. Suurempi lehti maksaa enemmän. Sentähden ehdottivat he, että lehti mak-

saisi vastedes 2 mk. Tahtoisimme tietää, mitä toiset tämän lehden lukijat ajattelevat: *tehdäänkö lehti vastedes suuremmaksi ja korotetaanko sen hinta 2 mk:si?* Toverit Kuopiossa ehdottivat, että lehden tilaajat *äänestäisivät* tästä kysymyksestä. Äänestys tapahtuisi siten, että jokainen tilaaja, jos tahtoo, kirjoittaa postikortilla toimitukselle (Helsinki, Uusi kirkkotie 4), tahtooko hän, että lehti suurennetaan ja hinta korotetaan, tai onko hän tyytyväinen siihen, että lehti on samankokoinen ja hintainen kuin ennenkin. Jos tahdotte, niin äänestäkää! Sitten km. liitto päättää mitä tehdään.

Pyydämme myös, että se arvoisa avustaja, joka on lähettänyt meille kirjoituksen raittiuden alalta, olisi hyvä ja ilmoittaisi nimensä toimitukselle.

Toimitus.

Wenersborgin Koulu, Työkoti ja Turvakoti sokeille kuuromykille ja tylsämielisille sokeille.

Kirj. H. N.

(Jatk. edelliseen n:oon).

Kuka perusti tämän koulun, kuka ajatteli Ruotsin sokeitten kuuromykkäin vaikeaa elämää ja tahtoi heitä opettaa? Koulun perustaja oli Skaran kuuromykkäinkoulun opettaja, neiti Elisabet Anrep, joka vieläkin on koulun johtajattarena. Vuonna 1882 pyysi nimittäin erään sokean kuuromykän lapsen isä Tukholmasta, että neiti Anrep ottaisi hänen lapsensa luoksensa ja opettaisi häntä. Ensin neiti A. pelkäsi ottaa tätä lasta oppilaaksensa, sillä hän ei ennen ollut nähnyt sokeata kuuromykkää. Mutta kun vanhemmat kovin pyysivät, niin neiti otti lapsen opetettavakseen. Alussa oli opetus vaikeata. Mutta vähitellen huomasi neiti, että paljolla työllä ja kärsivällisyydellä voi sokeata kuuromykkä-lastakin opettaa. Hän innostui enemmän ja enemmän tähän opettamiseen. Nyt

syntyi hänen mielessään ajatus perustaa oikea koulu sokeille kuuromykkä-lapsille ja ruveta kokonaan heitä opettamaan. Näin oli tämän aatteen ensimmäinen siemen kylvetty.

Mutta tämän koulun perustamiseen tarvittiin 2 tärkeää asiaa: 1:o rahoja ja 2:o ymmärtäväinen, taitava opettaja. Mistä saadaan rahoja? Ja millä tavalla neiti A. itse oppisi pitämään järjestettyä koulua sokeille kuuromykille? Nämä 2 kysymystä odottivat vastausta. Sanotaan, että rakkaus on voimakas ja kekseliäs. Neiti A:n sydämessä oli palava rakkaus sokeitten kuuromykkäin asialle. Ja kun tämä *rakkaus* oli, niin se voitti perustamis-vaikeudet. Silloin neiti A. rupesi puhumaan sokeitten kuuromykkäin koulun tärkeydestä rikkaille ja hyväsydämisille ihmisille. Hän puhui kuinka kurjassa tilassa nuo raukat olivat ja kuinka he tarvitsivat opetusta. Ja hän puhui niin kauniisti, niin lämpimästi ja innokkaasti, että monet rikkaat kauppiaat y. m. avasivat paksut kukkaronsa ja antoivat paljon rahaa koulun perustamista varten. Myöskin Ruotsin silloinen kuningas Oskar ja kuningatar Sofia kuulivat tästä asiasta. He myös tulivat tämän asian ystäviksi ja lupasivat auttaa. Kun kuningas rupesi koulun perustamista kannattamaan, niin oli sille helppo saada valtioapua. Ruotsinmaan valtiopäivät päättivät v. 1886 antaa tälle koululle vuodessa aluksi 2,000 kruunua. (Ruotsin rahaa, 1 kruunu = 1 mk. 40 p.) Näin saatiin siis rahaa.

Mutta nyt täytyi neiti A:n myös päästä ulkomaille katsomaan ja tutkimaan millä tavalla siellä sokeita kuuromykkiä opetettiin. Sentähden pyysi hän eräältä yhdistykseltä matka-apurahaa ulkomaille. Sen hän saikin. Yhdistys antoi hänelle matkarahan. Ja toivovalla mielellä matkusti neiti A. vuonna 1885 Pohjois Amerikkaan katsomaan millä tavalla siellä sokeita kuuromykkiä opetetaan. Tällä matkalla tutustui hän hyvin etevään sokeaan kuuromykkään Laura Bridgman'iin, jonka suuret luonnonlahjat ja laajat tiedot ovat tunnetut. Tutustuminen Laura Bridgman'iin hämmästytti neiti Aurepia. Se antoi hänelle uutta intoa alottamaan ja jatkamaan työtä kotimaansa (Ruotsinmaan) sokeain kuuromykkäin hyväksi. Neiti Anrep kirjoittaa itse, että aina, kun hän muistaa Laura Bridgman'ia, niin hän uudestaan innostuu työhönsä, vaikka olisi väsynytkin.

Ulkomailla ollessaan kävi neiti A. myös Saksanmaalla kat-somassa sokeitten kuuromyökkäin kouluja.

Kun hän tuli matkalta kotiin, niin alkoi neiti A. opettaa pie-nessä, uudessa koulussaan Skaran kaupungissa v. ¹⁰/₁₀ 1886. Oppi-laita oli alussa 5. Tästä pienestä alusta on koulu vähitellen kasva-nut suuremmaksi. V. 1890 korotettiin valtioapu 5,000 kruunuksi. V. 1892 muutti koulu Skarasta Vennersborg'iin. Vuosien kuluessa on oppilasmäärä myös lisääntynyt. Vuonna 1907—1908 oli kou-lussa oppilaita 42, opettajia oli 12. Nämä 42 oppilasta eivät kaikki ole sokeita *kuuromykkiä*, vaan osa heistä on sokeita *tylsämielisiä* (sokeita km. 13, sokeita tylsämielisiä 29). Kouluun ruvettiin myös ottamaan sokeita tylsämielisiä lapsia. On huomattu, että sokeita tylsämielisiä täytyy hoitaa, opettaa ja kasvattaa samalla tavalla, kuin sokeita kuuromykkiäkin. Sentähden on heidät pantu samaan kouluun.

Millä tavalla tämän koulun oppilaita opetetaan? Mitä oppi-laille opetetaan? Tahdomme vähän puhua siitäkin.

Lapset tuodaan kouluun 5—15 vuoden vanhoina. Silloin ovat he tavallisesti hyvin kummalliset. Eivät he osaa syödä, eikä pukea vaatteita päällensä. Usein ovat he likaiset ja itse-päiset. He eivät ymmärrä yhtään, että lapsen pitää olla totte-levainen. Opettajain täytyy ensin opettaa heille ihmisten tapoja: puhtautta, siisteyttä ja tottelevaisuutta. Mutta se ei ole helppoa. Menee paljon aikaa, viikkoja, kuukausia ennenkuin tuollainen lapsi oppii siistiksi ja tottelevaiseksi.

Ensin tavallisesti annetaan kaikille lapsille työksi ottaa pie-niä, pyöreitä kiviä yhdestä laatikosta ja panna niitä toiseen laatik-koon. Tätä tekevät he joka päivä monta viikkoa. Tällä tavalla oppivat he työtä tekemään säännöllisesti. Mutta joskus he suuttu-vat tähän työhön, tahtovat olla laiskat ja työntävät työn pois. Tätä ei opettaja anna heidän tehdä, vaan hän ottaa tottelematto-man lapsen kädestä kiinni ja vie käden kivilaatikkoon. Sitten panee opettaja kiven sormien väliin ja nostaa sen toiseen laatikkoon. Vähitellen oppilas itse taas rupeaa nostamaan kiviä. Oppilas näkee, että tässä ei saa olla tottelematon, tässä ei saa suuttua, eikä olla laiska. Näin opetetaan lapsille työntekoa ja tottelevaisuutta.

— Toisiakin samanlaisia yhtä helppoja töitä annetaan oppilaille alussa tehtäväksi.

Mutta sitten vähitellen opetetaan heille kuuromyökkäin sormiaakkosia sillä tavalla, että opettaja tekee sormillaan kirjaimia, joita sokeat kuuromykkät käsillään koettelevat. Sokeain kirjaimia ja kirjoitusta opetetaan heille myös. Sitten ruvetaan oppilaille opettamaan suulla puhumista, eli ääntämistä samalla tavalla, kuin kuuromyökkäin puhekouluissa. Te ymmärrätte, että tämä on vaikeata ja opettajain pitää olla hyvin kärsivällisiä ja ahkeria ennenkuin saavat sokean kuuromykkäoppilaan puhumaan suulla ja ymmärtämään sormilta.

Kun oppilaat vähän ovat oppineet puhumaan suulla ja lukemaan sormilta ja sokeain kirjoista, niin sitten ruvetaan heille opettamaan samoja aineita kuin tavallisissa kuuromyökkäin kouluissa. Heille opetetaan siis: äidinkielen lukemista ja luetun ymmärtämistä, uskontoa, laskentoa, maantiedettä, historiaa, luonnontieiteitä, voimistelua ja käsitöitä. Hyvin tärkeä oppiaine on käsityöt. Oppilaat tekevät hyvin mielellään käsitöitä. Suurta iloa tuottaa heille nauhojen, sukkién ja kankaankutominen, koppien, korien, harjojen ja juuritöitten tekeminen, ompeleminen j. n. e. Kankaankutominen on oppilaista hyvin hauskaa. Se on myös terveellistä, sillä kangasta kutoessa tulevat kaikki ruumiin jäsenet liikkeelle. Kutomilla kankaillaan saavat oppilaat myös rahaa, kun he niitä myyvät.

Koulussa käyvät oppilaat niin monta vuotta, kuin opettajat tahtovat heitä siellä pitää, ehkä noin 12 tahi 15 vuotta. Toiset oppivat helpommin, toiset vaikeammin. Koulussa ovat oppilaat koko vuoden, siis myös kesälupa ajan ja joulunkin. Lupa-aikoina tekevät oppilaat käsitöitä, sekä työskentelevät ulkona, puutarhassa j. n. e. Kouluaika kestää 36 viikkoa vuodessa, 5 tuntia päivässä. Koulussa ovat oppilaat mielellään. Kovin iloisia he ovat.

Tällaisen koulun opettajilla on paljon työtä. Heidän pitää melkein aina, yöllä ja päivällä olla oppilaittensa luona. Oppilaathan ovat sekä sokeita, että kuuromykkiä. He tarvitsevat paljon apua ja hoitoa. Sen lisäksi on heillä usein kaikenlaisia toisiakin vikoja. He ovat usein hyvin hermostuneita ja kivulaisia. Mutta on opettajalla paljon iloakin oppilaista. Kun tuollainen pieni sokea kuuro-

mykkä raukka vähänkin jotakin oppii, kun hän oppii lausumaan ensimmäisiä sanoja, niin tulee opettaja kovin iloiseksi. Hän tuntee niin suurta iloa, että se palkitsee hänen monet vaivansa. Kerromme tässä erään pikku tapauksen kouluelämästä Vennersborg'issa. Pojan nimi on Kalle. Hän on ollut jo monta vuotta Vennersborg'in koulussa, sillä hän on sokea kuuromykkä. Kalle on jo oppinut yhtä ja toista koulussa. Eräänä päivänä suuttui hän koulussa kovin opettajaansa. Opettaja oli sanonut Kallelle, että Kallen täytyy joka kerta pestä ensin kätensä ennenkuin hän tulee oppimaan luokkahuoneeseen. Tätä ei Kalle aina viitsinyt tehdä. Monena päivänä hän ei pessyt käsiään, vaan tuli sormet likaisina luokkahuoneeseen. Silloin opettaja tahtoi rangaista Kallea sentähden, että hän oli tottelematon. Opettaja sanoi: »tänäpäivänä ei Kalle saa ruokaa päivälliseksi!» Tuli päivälisaika. Kalle meni toisten oppilasten kanssa ruokapöytään. Mutta hänen lautasellaan ei ollut ruokaa, vaan se oli tyhjä. Silloin Kalle suuttui. Hän ajatteli, että opettaja on paha. Hän rupesi kävelemään lattialla ja huusi monta kertaa: Inkeri-neiti, Inkeri-neiti! Inkeri oli Kallen entinen opettajan nimi. Inkeri-neiti ei ollut rangaissut Kallea ja sentähden huusi hän Inkeri-neitiä avukseen, kun hänen nykyinen opettajansa oli niin paha, ajatteli Kalle.

Silloin tuli johtajatar huoneeseen ja näki kiukkuisen Kallen lattialla kävelemässä. Nyt tahtoi johtajatar opettaa Kallea ymmärtämään, että häntä rangaistiin sentähden, että hän oli ollut tottelematon. Johtajatar muisti silloin että Kalle hyvin utelijaasti tahtoi tietää taivaallisia asioita. Kalle tahtoi usein ja paljon puhua taivaasta, Jumalasta, kuolemasta, ijankaikkisesta elämästä j. n. e. Pari vuotta takaperin oli nimittäin 2 Kallen luokkatoveria kuollut, Hilda ja Antti. Silloin opetettiin Kallelle, että »Hilda ja Antti olivat päässeet tuonne ylös, missä ei enää ole sokeita, ei kuuromykkiä, ei kärsimyksiä, sairautta eikä kuolemaa, vaan siellä on kaikki hyvin.» Sen jälkeen oli Kalle usein puhunut näistä tovereistaan ja tahtonut tietää milloinkin hänkin, Kalle itse, pääsisi tuonne ylös, milloin hänenkin ruumiinsa pannaan hautaan, milloin hänkin saa näkevät silmät, kuulevat korvat ja puhuvan kielen j. n. e.? Nyt johtajatar taas tahtoi puhua Kallelle näistä asioista. Ensin viittasi johtajatar: »minä olen hyvin surullinen sentähden, että

sinä olet ollut paha ja kiukkuinen.» Silloin Kalle heti katui, pyysi anteeksi ja viittasi että hän vastedes tahtoo olla hyvä, viha on nyt loppunut. Johtajatar sanoi: »nyt me olemme taas ystävät, mutta jos sinä vast'edes suutut ja tulet sormet liassa luokkahuoneeseen, niin minä lyön sinua niinkuin minä ennen löin erästä luokkatoveriasi.» Sitten vei johtajatar Kallen avatun ikkunan luo ja viittasi hänelle: »Hilda ja Antti ovat tuolla ylhäällä.» Kalle tuli iloiseksi ja alkoi kertoa kaikki mitä hän tiesi Hildasta ja Antista. Johtajatar kysyi: »tahdotko sinä myös mennä tuonne ylös?» »Tahdon, tahdon», viittaili Kalle riemuissaan. »Mutta sinä et voi päästä tuonne ylös, kun sinä olit niin vihainen äsken», sanoi johtajatar. Kalle säikähti ja alkoi taas pyytää anteeksi, sekä lupasi, ettei hän enää suutu, eikä pidä sormiaan likaisina, vaan pesee ne usein. »Sinä olit äsken kovin paha», sanoi johtajatar, »jos sinä menet tuonne ylös, niin se suuri olento, Jumala, joka siellä asuu työntää sinut pois sieltä, sillä hän ottaa luokseen ainoastaan hyviä lapsia.» Nyt muuttuivat Kallen kasvot kalpeiksi (valkoisiksi) ja hän rupesi vapisemaan. Taas rupesi hän pyytämään anteeksi johtajattarelta. Johtajatar sanoi: »minä kyllä annan anteeksi. Mutta minä en voi nostaa sinua tuonne ylös; mutta se suuri olento, Jumala, joka asuu tuolla ylhäällä, Hän voi ottaa sinut sinne ylös, jos sinä rukoilet ja pyydät anteeksi *Häneltä*. Sinun pitää puhua Hänelle, että sinä olit paha, vaan sinä tahdot tulla hyväksi. Silloin Hän antaa anteeksi ja ottaa sinut tuonne ylös Hildan ja Antin luo.»

Tämä oli uutta Kallelle. Hän ei ennen tiennyt, että tuolla ylhäällä on joku, joka voi kuulla ja ymmärtää hänen puhettaan ja joka voi antaa anteeksi hänen pahuutensa, sekä ottaa hänet luoksansa. Silloin Kalle oppi ymmärtämään, että taivaassa asuu pyhä Jumala, joka rankaisee syntiä, mutta, joka myös voi ja tahtoo antaa anteeksi katuvalle syntiselle kaikki synnit.

Siinä näemme pienen esimerkin, millä tavalla sokeita kuuromykkiä opetetaan. — Ymmärrämme siis, kuinka tärkeätä on, että sokeille kuuromykillekin opetusta annetaan. Siellä oppivat he ymmärtämään olevansa ihmisiä, joilla on kuolematon henki. Siellä oppivat he tuntemaan sekä tätä nykyistä, että tulevaista elämää, josta he ennen eivät mitään tienneet. Koulussa oppivat he myös tekemään käsitöitä, joilla he, ainakin osaksi, voivat ansaita lei-

pänsä ja vaatteensa itselleen. Suuri merkitys on siis Vennersborg'in koulullakin onnettomain ihmisten auttamiseksi.

Mutta ymmärrämme myös, että koulunkäyneellä sokealla kuuromykällä on sitten vielä vaikeuksia elämässä. Hän tarvitsee aina toisten ihmisten apua. Kun hän on lopettanut koulunkäyntinsä, niin astuu hän ulos elämään yhtä avuttomana ja turvattomana kuin pieni linnunpoika, joka vahingossa putoo linnunpesästä maahan. Tämän asian ovat Vennersborg'in koulun opettajatkin huomanneet. Heitä suretti kovin koulusta pääsevien oppilaittensa kohtalo. Mihinkä he joutuvat, mihin menevät, missä eläisivät, kuka heitä ymmärtäisi ja auttaisi? Sentähden rupesivat opettajat ajattelemaan mitä he voisivat tehdä entisten oppilaittensa auttamiseksi. He perustivat yhdistyksen: »sokeitten kuuromykkäin auttaja yhdistys» ja kutsuivat paljon rikkaita ihmisiä yhdistyksen jäseniksi. Tämä yhdistys tahtoi perustaa

Työkodin

sokeita kuuromykkiä varten Vennersborg'in koulun yhteyteen. Tässä kodissa saisivat *koulusta päässeet entiset oppilaat tehdä työtä, asua, elää ja olla koko elämänsä kuolemaan asti*. Tämän yhdistyksen toimesta avattiin uusi työkotikoti Vennersborg'issa ^{10/10} 1905. Silloin otettiin kotiin ensimmäiset asukkaat: 2 sokeata kuuromykkää ja 4 tylsämielistä sokeaa. Nykyään lienee kodissa ehkä 5 sokeata kuuromykkää ja 4 tylsämielistä sokeata.

Kodissa on naisjohtaja. Hän on kuin kodin äiti. Hän hoitaa palvelijain avulla kodin asukkaita. Hän katsoo asukkaiden käsitöitä. Hän neuvoa ja opettaa, hän huvittaa ja auttaa sokeita kuuromykkiä ja tylsämielisiä. Asukkaat tekevät samoja töitä kodissa kuin he ennen koulussa oppivat tekemään: kutovat pölyliinoja, sukkia, sängynpeittoja, pyyheliinoja, nenäliinoja, tekevät harjoja ja koreja, sekä kaikenlaisia veistotöitä. Työ ei mene pian, vaan hyvin hitaasti. Mutta suuri ilo on, kun työ tulee valmiiksi. Ahkeria ovat asukkaat. — Ymmärrämme kuinka onnellisia nuoraukat ovat, kun saavat aina asua tässä kodissa. Siellä on heillä rauhallista ja hyvä olla. Siellä ollaan heille ystävällisiä, siellä heitä ymmärretään ja rakastetaan. Ja kun ovat saaneet työnsä valmiiksi

myydään ne. Ajatelkaa kuinka ikävä heidän olisi koulunkäyntinsä lopetettuaan mennä maalle yksinäisyyteen asumaan! Vähitellen olisivat he siellä vaipuneet samaan pimeyteen ja työttömyyteen missä olivat ennen kouluun tulemistaan.

Joskus pidetään työkodin asukkaille esitelmiä. Se tapahtuu sillä tavalla, että oppilaat istuvat rinnakkain rivissä ja pitävät kiinni toistensa käsistä. Esitelmän pitäjä puhuu sormiaakkosilla ensimmäisen oppilaan oikeaan käteen. Tämä oppilas taas puhuu vasemmalla kädellään toisen oppilaan oikeaan käteen, tämä taas vasemmalla kädellään kolmannen oppilaan oikeaan käteen j. n. e. Sillä tavalla saavat he kaikki yht'aikaa tietää, mitä heille puhutaan. Usein saavat asukkaat myös leikkiä. Tylsämielisiä sokeita huvitellaan taas laululla ja soitolla. Itse he saavat oppia laulamaan ja soittamaan. Joskus menevät he sairashuoneisiin ja köyhäintaloon laulamaan sairaille ja vaivaisille. Siitä he ovat hyvin onnelliset.

Jokainen ihminen ymmärtää kuinka tarpeellinen tällainen työkoti on. Ruotsin valtio maksaa työkodille jokaisesta sokeasta tylsämielisestä roo kruunua vuodessa. Sokeista kuuromykyistä ei valtio vielä tähän asti ole mitään maksanut, mutta nyt on työkodin auttajayhdistys pyytänyt Ruotsin kuninkaalta, että heidänkin edestään valtio maksaisi.

Koska on meillä Suomessa tällainen koti?

Mutta Vennersborg'in koulun yhteydessä on vieläkin eräs laitos, josta tahdomme muutamalla sanalla mainita. Se on

Turvakoti

sokeille kuuromykyille ja sokeille tylsämielisille.

Vuosien kuluessa tuotiin Vennersborg'in kouluun sellaisia oppilaita, jotka olivat niin tylsämielisiä, heikkoja ja huonoja, ettei heitä ollenkaan voitu opettaa; he eivät oppineet mitään. Mitä tehdä näille oppilaille? Erottaako heidät koulusta ja lähettääkö takaisin kurjiin, köyhiin koteihin, joitten nurkissa he jo monta vuotta olivat olleet? Ei. Johtajatar Anrep ei voinut lähettää heitä takaisin! Hän perusti *turvakodin*, johon tuollaiset kovin tylsämieliset lapset saivat jäädä hoidettaviksi koko elämänsä ajaksi. Johtajatar Anrep sai apua nyt monelta rikkaalta ihmiseltä, sillä Vennersborg'in

koulu oli tullut tunnetuksi koko Ruotsin maassa. Useat maalaiskunnat lupasivat myös lähettää tylsämielisiä ja kuuromykkiä sokeita turvakotiin hoidettaviksi ja lupasivat maksaa heidän edestään. Ruotsin valtio lupasi myös maksaa 250 kruunua vuodessa jokaisesta turvakodin asukkaasta. Ja nyt vuokrasi johtajatar Anrep rakennuksen turvakodille eräässä talossa Vennersborg'in kaupungin luona. Turvakoti avattiin $\frac{5}{7}$ 1906. Heti otettiin siihen 7 asukasta, mutta v. 1908 alussa oli asukkaita jo 32. Heillä oli 6 hoitajatarta ja 3 palvelijaa. Turvakodin asukkaille ei juuri mitään voi opettaa. Heitä ainoastaan hoidetaan ja kasvatetaan. Mutta siinä onkin paljon työtä. Ei ole helppo opettaa kodin asukkaille siisteyttä ja ihmistapoja.

Näin olemme nyt vähäsen puhuneet Vennersborg'in koulusta, työkodista ja turvakodista, joissa tehdään siunauksesta rikasta työtä Ruotsinmaan sokeitten kuuromykkäin ja sokeitten tylsämielisten hyväksi.

H. N.

Keskustelut Kuopion kesäkoulussa.

Muutamina iltoina päiväntöiden loputtua kokoontuivat kesäkoulun oppilaat keskustelemaan. Näistä keskusteluista tahdomme lehtemme lukijoille vähän kertoa. Ensiksi keskusteltiin

Kuuromykkäinlehestä.

On hyvä, että km:llä on oma lehti. Siitä voivat km:t lukea opettavaisia kirjoituksia, siitä näkevät he miten toiset toverit edistyvät ja siitä saavat he tietää mitä uutta tapahtuu km:n keskuudessa. Mutta muutamat toverit sanoivat, että Km.lehti on *liian pieni*, se on pian luettu. Pitäisi suurentaa lehteä, että siinä olisi enemmän lukemista. Toiset huomauttivat, että *suurempi lehti maksaa enemmän rahaa*. Km:llä yleensä on vähän rahaa. Voisivatko he maksaa lehdestä esim. 2 mk. vuodessa? Silloin useimmat sanoivat: kyllä voi maksaa 2 mk. vuodessa, jos lehti suurennetaan. Ostakoon tytöt vähemmän

koristuksia ja makeisia, polttakoon pojat vähemmän tupakkaa, että voivat maksaa lehdestä 2 mk. vuodessa. Lehdestä on enemmän hyötyä ja iloa kuin koristuksista, makeisista ja tupakasta. — Päätettiin yksimielisesti pyytää Suomen Kuuromykkäin liiton suurentamaan Km.lehti ja — jos tarvitaan — korottamaan sen tilaushinta 2 markaksi. Sen lisäksi pyydettiin Km.lehden toimeenpanemaan yleisen äänestyksen lehden lukijain kesken, tahtovatko he suuremman lehden ja korkeamman hinnan, vai ovatko tyytyväisiä lehden entiseen suuruuteen ja hintaan. — Mutta mistä saadaan kirjoituksia lehteen, jos se suurennetaan? Tähän vastattiin, että km:n itsensä pitää enemmän kirjoittaa lehteensä.

Muutammat puhujat valittivat, että km:t eivät osaa hyvin kirjoittaa, vaan kirjoittavat lapsellisesti ja virheellisesti. Toiset taas sanoivat, että ei saa pelätä kirjoittaa, vaikka onkin virheitä, kyllä toimitus virheet oikaisee ja korjaa. Pitää harjoitella kirjoittamista. Jos ei harjoittele, niin ei opi mitään, vaan unhoittaa sen, mitä ennen osasi. Sitten annettiin hyviä neuvoja kirjoittajille: ei saa aina kirjoittaa itsestään ja samalla tavalla kuin toiset jo ovat kirjoittaneet. Sopii kirjoittaa pieniä kertomuksia. Sopii kirjoittaa hyödyllisistä asioista (raittiuudesta, säästäväisyydestä, ystävyydestä, siveellisyydestä, maanviljelyksestä, puutarhanhoidosta j. n. e.). Sopii lähettää kaikenlaisia pikk uutisia, eli tietoja km:stä ja heidän elämästään. Sopii kirjoittaa kirjeitä, joissa kertoo esim. paikkakunnan asioista, missä kokouksissa on käynyt, mitä siellä tehtiin ja puhuttiin ja ymmärsikö, mitä siellä sanottiin. Erittäin sopivaa on, että km:t kirjoittaisivat, mitä kirjoja ovat lukeneet ja kertoisivat kirjan sisällöstä. Siitä olisi hyötyä itselleen ja toisille. Olisi kovin hauskaa saada Km.lehdessä lukea pieniä arvosteluja kirjoista. Sopii siis kirjoittaa monista asioista, kyllä toimitus sitten katsoo ja valitsee mitkä kirjoitukset voidaan painaa lehteen, mitkä ei. — Sanottiin vielä, että pitää itse kirjoittaa; ei saa ottaa toisista lehdistä ja kirjoista ja panna oma nimensä alle. Se on väärin. Kirjoittajain pitää aina ilmoittaa toimitukselle oma nimensä. Nimettömiä kirjoituksia ei paineta. Sopii kyllä saksilla leikata toisesta sanomalehdestä uutinen, tahi kirjoitus, jossa puhutaan km:stä, mutta lähettäjän pitää ilmoittaa mistä lehdestä uutinen on leikattu ja milloin. — Ja lopuksi huomautettiin, että kaikkien km:n pitää itse tilata Km.lehti itselleen (kesäkokouksessa oli muutamia, joilla ei ole lehteä.

ihme!). Myöskin pitää km:n koota uusia tilaajia lehdelle, pyytää, että kuulevat ihmisetkin sitä tilaisivat. Sillä tavalla lehti leviäisi enemmän ja kannattaisi paremmin.

II.

Toinen keskustelukysymys: *pitäisikö perustaa maanviljelyskoulu km:lle pojille?* Kaikki olivat yksimieliset siitä, että on tarpeellista hankkia erityistä opetusta maanviljelykseen kuuluvissa töissä niille km.pojille, jotka koulusta päästyään tahtovat maatöihin mennä. Kaikki km.pojat eivät voi ruveta käsityöläisiksi (suutareiksi, puusepiksi j. n. e.) Moni ei tiedä mihin menisi. Muutamat tahtovat ruveta palvelijoiksi (rengiksi) maalla. Ja se on hyvin hyvä asia, että km-pojat tahtovat maatöihin ruveta. Mutta usein on heidän vaikea saada paikkoja kun eivät ennen ole oppineet maatöitä tekemään, hevosta hoitamaan j. n. e. Olisi siis hyvin tärkeätä, että olisi koulu, jossa km.pojat oppisivat maamiehen tehtäviä, samoin kuin tytöillä on Nikkarilan koulu Pieksämäellä, jossa oppivat taloustehtäviä.

Keskustelun aikana oltiin erimielisiä siitä, millä tavalla km.-pojille maanviljelysoppia hankittaisi. Eräs sanoi: *ei tarvitse erityistä koulua, vaan jokainen voi oppia kodissa isän luona.* Toiset vastasivat hänelle: monella km.lla ei ole kotia, ei pelloja eikä niittyjä, eikä isää, joka opettaisi. Tämä ehdotus ei saanut sen enempää kannatusta. Pitää siis saada opetusta maanviljelyksessä. Mutta millä tavalla? Muutamat sanoivat: *pitää perustaa uusi maanviljelyskoulu kuuromykillä,* niinkuin Norjassa ja Tanskassa jo on. Tähän kouluun otettaisi ainoastaan km.poikia, heitä opettaisi siellä opettajat, jotka ovat tottuneet km:n opetukseen. Tätä ehdotusta muutamat (varsinkin opettajat) vastustivat. He eivät tahtoisi eri maanviljelyskoulua km:lle, vaan tahtovat, että km:t menisivät kuulevain kanssa samaan maanviljelyskouluun. He sanoivat, että km:n ei pitäisi aina eroittaa itseään kuulevista ihmisistä, vaan heidän pitää pyrkiä heidän kanssaan samoihin kouluihin, seuroihin, yhdistyksiin j. n. e. (he tarkoittivat puhekoulujen oppilaita). Käytännöllisessä elämässä km:n täytyy tehdä työtä yhdessä kuulevien kanssa. Jos km:t menisivät samaan maanviljelyskouluun kuulevain kanssa, niin oppisivat he siinä paremmin

ymmärtämään puhetta ja tulisivat sitten paremmin toimeen kuulevain parissa. He luulivat, että km:t hyvin voisivat ymmärtää maanviljelyskoulussa samaa opetusta kuin kuulevatkin. Jos km:llä olisi oma erityinen maanviljelyskoulu, niin olisi heidän vaikeampi sitten ymmärtää kuulevia. — Tätä ehdotusta vastustivat monet. Vastustajat sanoivat: km:t eivät voi ymmärtää kuulevain opetusta, eikä heidän oppikirjojaan. Km:lle ei olisi hyvä olla kuulevain kanssa samassa maanviljelyskoulussa, sentähden että kuulevat ehkä pilkkaisivat heitä ja panisivat heidät tekemään raskaampia töitä. Ehkä muutamat puhekoulujen oppilaat voisivat tulla toimeen puhuvain kouluissa, mutta viittaavat km:t eivät voi ymmärtää heidän opetustaan. — Näihin vastaväitteisiin vastattiin: ei saa olla epäluuloinen, ei saa luulla että kuulevat pilkkaavat ja kiusaavat km:ä. Eräs Kuopion puhekoulun oppilas, Edgard Handvargh, oli ollut Elisenvaaran maanviljelyskoulussa 6 kuukautta, mutta täytyi tulla sieltä pois, kun tuli kipeäksi. Hän kertoi toisille oppilaille kuulevain maanviljelyskoulusta. Hän oli osaksi ymmärtänyt, mitä kuuleville opetettiin, mutta oli ollut vaikeitakin ymmärtää, esim. laskento ja mittausoppi. Kuulevat toverit eivät olleet pahoja hänelle. Mutta hän ei ole käynyt läpi maanviljelyskoulua; ei voi siis varmasti vielä tietää, voisiko km. hyvin oppia yhdessä kuulevain kanssa. — Toiset tekivät taas uuden ehdotuksen. He sanoivat: *ei tarvitse perustaa uutta maanviljelyskoulua km:lle, vaan johonkin kuulevain maanviljelyskouluun pitäisi perustaa eri osasto, eli eri, oma luokka km:lle.* Tällä osastolla eli luokalla opettaisi erityinen km:n opettaja. Käytännöllisissä töissä (kyntämisessä, kylvämisessä, niittämisessä, puutarhatyössä j. n. e.) olisivat km:t yhdessä kuulevain kanssa, mutta oppiaineissa (laskennossa, kirjanpidossa, maantieteessä, kasvi- ja eläinopissa j. n. e.) olisi km:llä oma, erityinen opettaja. Tähän ehdotukseen monet yhtyivät. Oli siis 4 eri ehdotusta:

1. *ei mitään maanviljelyskoulua, vaan jokainen oppisi kodissa isän luona;*
2. *ei mitään eri maanviljelyskoulua km:iä varten, vaan km:t voivat mennä kuulevien kanssa samaan kouluun;*
3. *ei eri maanviljelyskoulua km:lle, vaan kuulevien kouluihin on järjestettävä eri osasto ja eri opettaja km:iä varten;*
4. *oma, erityinen maanviljelyskoulu km:lle; siinä on kaksi osastoa, toinen viittaaville, toinen suulla puhuville.*

Näistä ehdotuksista äänestettiin. Muistaaksemme useimmat kannattivat viimeistä ehdotusta, eli: *he toivovat eri maanviljelyskoulun perustettavaksi km.pojille.*

III.

Kolmas keskustelukysymys: *keittokurssien toimeenpaneminen km. tytöille.* Tästä asiasta keskustelivat tytöt hyvin vilkkaasti. Myös muutamat pojat antoivat tytöille hyviä, järkeviä neuvoja tähän tarkeeseen asiaan. Monet tytöt tahtoisivat saada opetusta keittämisessä ja ruuanlaittamisessa. Toivoivat, että pidettäisi eri keittokursseja km. tytöille. Useita ehdotuksia tehtiin. Muutamat kysyivät: voisiko jo koulussa 8:n luokan tytöille opettaa ruuanlaittamista? Opettajat vastasivat: ei ole aikaa. Eräs ehdotti, että asumalaitoksen johtajatar opettaisi joululuvan aikana tytöille ruuanlaittamista? Ei sekään ole sopivaa. Toiset kehoittivat km.tyttöjä menemään kuulevain kanssa samoihin kiertäviin keittokursseihin, joita nykyään maalla pidetään. Lopuksi tehtiin seuraava päätös:

pyydetään Suomen Kuuromykkäin Liiton johtokunnan kysymään esim. Nikkarilan talouskoulun johtajattarelta, voisiko Nikkarilassa pitää lyhytaikaisia keittokursseja? Km.-liitto niitä kustantaisi ja antaisi pieniä raha-avustuksia niille tytöille, jotka sinne tahtovat mennä.

(Jatketaan).

Turkinmaa.

Turkin valtakunnasta on viime aikoina paljon kirjoitettu sanomalehdissä. On kerrottu, että siellä on ollut paljon riitoja, rauhattomuutta ja sisällisiä kapinoita. Nyt on siellä jo rauhallista. Entinen hallitsija (keisari eli sultaani) Abdul Hamid on erotettu virasta. Hän on vankina. Hänen veljensä on pantu hallitsijaksi hänen sijaansa. Veljen nimi on Muhamed V:s.

Entinen hallitsija, Abdul Hamid erotettiin virasta sentähden, että Turkin valtakunnan asukkaat olivat tyytymättömiä hänen hallitukseensa

ja tekivät kapinan. Hän oli „yksinvalti“. Yksin hän omin päin päätti mitä hän tahtoi tehdä. Hän ei pitänyt ministereitä (neuvonantajia), eikä hän kutsunut valtiopäiviä kokoon. Valtiopäivien kautta eivät asukkaat itse saaneet määrätä valtakunnan asioita. Hallitsija yksin päätti sodasta, rauhasta, veroista j. n. e. Sentähden suuri osa turkkilaisia tuli tyytymättömäksi, muodostivat uuden puolueen („nuorturkkilaiset“), ja ottivat hallitsijan (sultaanin) vangiksi, eroittivat hänen virasta, valitsivat uuden hallitsijan (Muhamed V) ja asettivat neuvonantajat (ministerit, senaattorit) hänelle, sekä kutsuivat kokoon valtiopäivät. Tästä syntyi kiivaita riitoja vanhan hallitsijan ystävien ja nuorturkkilaisten välillä, mutta lopuksi nuorturkkilaiset voittivat. Nyt ei Turkin hallitsija enää ole itsevalti, vaan hän yhdessä ministerien ja valtiopäiväin avulla hallitsee kansaansa ja maatansa. Entinen hallitsija oli virassa 33 vuotta. Sanotaan että hän oli paha ja julma mies. Hän on antanut tappaa tuhansia ihmisiä. Turkin valtakunta on ollut suurissa vaaroissa hänen aikanaan, sekä menettänyt suuria osia maasta toisille valtakunnille. Kauan ovat turkkilaiset vanhaa sultaaniamme jo kärsineet.

Turkin valtakuntaan kuuluu maita etelä-Europassa, Aasiassa ja Afrikassa. Valtakunnan pääkaupunki on Konstantinopoli. Europassa kuuluu Turkinvaltakuntaan noin 6 $\frac{1}{2}$ miljoonaa asukasta, joista 1 $\frac{1}{2}$ miljoonaa on varsinaisia turkkilaisia; muut kuuluvat toisiin, eurooppalaisiin kansoihin. Turkkilaisia sanotaan huonoiksi, raaoiksi ja pahiksi ihmisiksi. Mutta on heidänkin seassaan jo sivistyneitä ja rehellisiä. He ovat pakanoita. Heidillä on muhamettiläinen uskonto. Heidän raamattunsa nimi on Koraani. Koranissa sanotaan m. m., että kaikki ihmiset, jotka sodassa kuolevat, tulevat taivaaseen. Sentähden turkkilaiset menevät mielellään sotaan. He ovat urhoollisia sotamiehiä.

Turkkilaiset pitävät naisia orjinaan. Heidän rakennuksensa ovat nelikulmaisia. Rakennuksen keskellä on piha. Huoneissa ei ole ikkunoita kadun puolella. Huoneitten välillä ei ole ovia. Jos tahtoo mennä yhdestä huoneesta toiseen, niin täytyy kävellä pihan kautta. Talojen katot ovat tasaiset, sileät. Illalla ihmiset istuvat, keskustelevat ja tekevät työtä talojen katolla. Päivillä on hyvin kuuma. Silloin ihmiset ovat huoneitten sisällä. Illalla on ilma viileä, silloin he menevät hengittämään raitista ilmaa katoille.

Sitä osaa talossa, missä naiset asuvat, sanotaan haarem'iksi. Sinne ei saa kukaan vieras mies mennä. Ainoastaan talon isäntä saa siellä

käydä. Turkkilaisen naisen ei sovi kävellä ulkona kasvot paljaina, vaan hänellä pitää olla hunttu (huivi, vaate) kasvojen edessä silloin kun hän on ulkona, ettei kukaan mies näkisi hänen kasvojaan. Mutta nykyään jo heittävät Turkin naiset hunnut pois kasvoiltaan.

Turkkilaisilla on kirkkoja; niitä sanotaan moskeoiksi. Siellä he rukoilevat Muhamed'ia, joka on heidän profeettansa. Kirkkojen viereen on rakennettu korkeita torneja, mivaret'eja. 5 kertaa päivässä menee turkkilainen pappi torniin ja lukee kovalla äänellä rukouksen Allah'ille (Jumalan nimi). Uskovaiset turkkilaiset kuuntelevat rukousta ja ottavat osaa siihen.

Konstantinopolissa Turkin pääkaupungissa on enemmän kuin miljoona asukkaita. Se on Bosporus-salmen rannalla, kauniilla paikalla. Bosporus-salmi on rajana Europan ja Aasian välillä. Tässä kaupungissa asuu myös paljon europalaisia. Heillä on omia kaupungin osia: Pera ja Galata. Näissä kaupungin osissa ovat talot samantlaisia, kuin toisissakin Europan kaupungeissa. Galatassa on korkea torni, palotorni. Sanotaan, että siitä tornista näkyy maailman kaunein näköala. — Kaupungin kadut ovat hyvin likaiset. Ihmiset heittävät sinne kaikenlaista roskaa, ruuan jätteitä, luita, leivän palasia y. m. Mutta kaduilla asuu paljon villejä koiria, jotka syövät mitä sinne on heitetty, ja niin hyödyttävät ne koko kaupunkia.

Konstantinopolin jälkeen on Turkinmaan suurin kaupunki Saloniki. Sinne on vanha sultaanin Abdul Hamid viety vangiksi. Se on nuorturkkilaisten pääkaupunki, uudenaikaisesti rakennettu, vilkas kaupunkikaupunki.

(Eriään ruotsalaisen km. lehden mukaan suomennettu).

Tietoja kotimaasta.

Kuolleita. Keskellä kaunista kesää kävi kolkko vieras, kuolema Vaasan kuuromykkäin joukossa. Yksi joukostamme, työmiehen vaimo *Maria Sofia Neste* kutsuttiin pois tästä elämästä. Sofia Neste sairastui Juhannuspäivänä ankaraan keuhkotulehdukseen. Lääkärin määräyksestä vietiin hän Vaasan kunnallissairaalaan, jossa hän vain muutamia päiviä sairastettuaan heinäkuun 3 p. kuoli. Vainaja oli parhaassa iässä, ainoastaan 27 v. 5 kk. ja 24 p. vanha.

Sofia Neste oli syntynyt Ilmajoella, missä iäkkäät vanhempansa vielä elävät. Opetusta sai hän Kurikan koulussa. Luonteeltaan oli hän hyvin iloinen ja ystävällinen. Miehensä, Emil Neste, kaksi tyttöä, vanhemmat, kaksi veljeä, neljä sisarta, ynnä muut sukulaiset ja ystävät kaipaavat nuorena pois mennyttä vainajaa. Ystävain joukossa muistavat etenkin Vaasan kuuromykät kaipaaksella Sofia Nestettä.

Heinäkuun 6 p. illalla kätkettiin Sofia Nesteen ruumis maan poveen Vaasan hautausmaalla. Hautajaisissa olivat saapuvilla, paitsi vainajan sukulaisia, kaikki Vaasan kuuromykät. Heidän puolestaan laskettiin haudalle kaunis seppele.

Odottamaton oli meille Sofia Nesteen pikainen kuolema. Opetakoon se meitä ajattelemaan, että meidänkin pitää kuoleman.

Juho Tiasen lapsi, *Juho Vilho* kuoli toukokuun 27 p. Reisjärvellä kahden vuoden vanhana.

Juhannuspäivänä nukkui ikuiseen uneen pitkien kärsimysten jälkeen kuuromykkä *Sandra Saarinen* Turun lääninsairaalassa. Jo viime syksynä sairastui hän lavantautiin, mistä kuitenkin parantui. Mutta kevättalvella sairastui hän uudestaan jonkinlaiseen suolisolmuun, jonka lääkärit sanoivat olevan lavvantaudin seurauksia. Noin kolme kuukautta makasi hän sairaalassa, jolla ajalla lääkäri teki kaksi hyvin vaarallista leikkausta. Vaikka ne onnistuivat, eivät ne kuitenkaan voineet parantaa ja vihdoin korjasi Herra kärsivän lapsensa *kotiin*. Sinne hän itsekin halusi. Kärsimysten aikana kypsyi Sandra totinen usko syntisten Vapahtajaan, Herraan Jeesukseen ja hän omisti *syntisenä armon*. Hän sanoi Davidin kanssa: Autuas on se, jonka pahat teot ovat anteeksi annetut ja jonka synnit peitetyt ovat. Levätköön Sandra rauhassa, kunnes hän kirkastetuin ruumiin saa ylösnousemisen aamuna Karitsan istuimen luona laulaa kiitosta.

Kuuromykkä Ieski *Johanna Nordberg* (o. s. Holmstén) kuoli Porin kunnansairaalassa huhtikuun 30 p. 1909.

Km. työmies *Antti Kirjavainen* kuoli Juukan pitäjän Nunnalahden kylässä viime helmikuun 13 p. ja oli kuollessaan 34 vuoden vanha. Hän oli käynyt Kuopion km. koulussa ja oli vuolukivityössä. — Myöskin Kuopion km. koulun entinen oppilas *Emma Kemiläinen* kuoli Kuopiossa viime lokakuussa. Hän oli Haapaniemen rullatehtaassa työssä, mutta tuli mielisairaaksi ja kuoli.

Läntisen piirin km. matkapappi pastori *K. A. Nyman* Vaasassa on muuttanut toiseen asuntoon. Pastorin osoite on nyt: Vaasa, Hietasaarenkatu 4.

Kuuromykkäin puuseppien ammattikoulu Jyväskylään. Jyväskylän kuuromykkäkoulun piirustuksen ja käsitöiden opettaja Arvi Koskinen aikoo ensi syksystä perustaa Jyväskylään ammattikoulun

kuuromykkiä puuseppiä varten, jotka ovat käyneet kuuromykkäkoulun läpi. Tarkoitusta varten on hra Koskinen senaatilta anonut apurahaa.

Tietoja kuuromykistä. Lambert Sandell Perniöstä on päässyt räätälinoppiin hra Blomin luo Turussa. — Räätäli Juho Kuuttila on muuttanut Raumalta Poriin. — Suutari Juho H. Leivo (Leiman) on muuttanut Viialasta Tampereelle, jossa hän työskentelee E. Aaltosen kenkätehtaassa. — Ilmari Vuorinen (Stenius) on muuttanut Turusta maalarinopista puusepänoppiin Hajalaan Laineen puusepänilikkeeseen. — Väinö Järvinen on lähtenyt Turusta puutarhurinopista Helsinkiin uuden työn etsintään. — Oppiaikansa loppuun on suorittanut Hannes Ylén viime kesäkuun alussa kirjansitoja Mårdin luona Turussa.

Kurikan km. koulussa pidettiin vuositutkinto toukokuun 21 p. Päästötodistuksen saivat Pekka Naukkarinen Parikkalasta, Kalle Väättäminen Lappeenrannasta, Jaakko Leppälä Jalasjärveltä ja Herman Yli-Käkelä Kurikasta. Toukokuun 16 p. vahvistivat mainitut oppilaat kasteensa liiton ja nauttivat ensi kerran Herran p. Ehtoollista. — Samalla kertaa pidettiin Kurikan kirkossa jumalanpalvelus ja Herran Ehtoollinen muillekin lähiseutujen kuuromyksille. Saapuvilla oli noin 50 km.

Oulun km. koulussa oli vuositutkinto toukokuun 28 p. Päästötodistuksen saivat Helmi Kaski Viipurista, Hanna Pakkala Himangolta, Tyyne Kaara Lapualta, Loviisa Kilponen Ätsäristä, Sanna Liikala Ylistarosta, Emil Liukko Keuruulta, Gunnar Anttonen Hyrynsalmelta, Juho Rantanen Virroilta, Akseli Rantakolmonen Tervolasta, Matti Louhelainen Pielisjärveltä ja Maria Mähönen Hartolasta. Toukokuun 26 p. vahvistivat mainitut oppilaat kasteensa liiton ja kävivät ensi kerran Herran p. Ehtoollisella.

Ikävä tapaturma kohtasi km. vanhusta Maria Anttilaa Vaasasta toukokuun 23 p. Anttila, joka on jo 70 vuotta vanha, oli kylpemässä ja putosi saunan lauteilta lattialle. Päänsä loukkasi vanhus niin, että siitä vuoti paljon verta. Mustelmia tuli useaan paikkaan ruumista. Lääkäri sitoi haavat ja on vanhus jo jotenkin terve.

Ikävä onnettomuus tapahtui myös toukokuun 12 p. Punkalaitumen sahalla. Kuuromykkä työmies Vihtori Mäkelä työskenteli sirkkelikoneessa. Hän joutui liian lähelle konetta, jolloin sirkkelin terä katkaisi hänen oikeasta kädestään peukalon ja pikkusormen kokonaan sekä haavoitti vielä kahta muuta sormea. Vaikeata on Mäkelän nyt tehdä työtä, kun oikeassa kädessä ei ole kuin 3 sormea ai-noastaan

Kuuromykät Lahdessa ja sen ympäristöllä huomatkaa!

Sunnuntaina elokuun 15 p:nä tulee past. H. Nyberg Lahteen pitämään jumalanpalvelusta ja H. p. ehtoollisen. Kokoonnutaan klo 10 a. p. rukoushuoneella. Ehtoollinen pidetään kirkossa heti sen jälkeen kuin kuulevain jumalanpalvelus on loppunut. Terve tuloa!

Oman kirjaston perustamiseen on Porin km.-yhdistys saanut Turun piirin km. auttajayhdistykseltä 30 mk. arvosta kirjallisuutta.

Kevät-iltama oli Turun km. r.-yhdistyksellä viime toukokuun 30 p:nä. Ohjelma, jonka kuuromykät olivat valmistaneet, oli sangen hauska ja onnistunut. Keväisestä ilmasta huolimatta oli iltamaan koontunut paljo osanottajia.

Tapaturma ja kuolema. Tiistaina heinäk. 13 p. käveli kuuromykkä tyttö Einma Metsi Lappeenrannassa Kaukaan tehtaan luona rautatien radalla. Silloin tuli juna kaupungista tehtaalle ja ajoi tytön yli kun hän ei kuullut junan tuloa. Tytön rinta meni murskaksi ja kumpaisetkin jalat polven alta poikki. 2 tunnin perästä onneton km. tyttö kuoli. Ikävä tapaus! Tästä taas näemme kuinka vaarallista on, että km:t kävelevät rautatien radalla. Moni km. Suomessaakin on sillä tavalla kuollut. Viime vuonna ajoi juna myös Emma Metsin yli, mutta silloin ei tullut näin suuri vahinko. — Vainaja oli kotoisin Juvalta, syntynyt v. 1882 ja käynyt Jyväskylän km. koulun ja oli työssä Kaukaan tehtaalla.

Useat km:t ovat saaneet kauan odottaa vastauksia kirjeisiinsä, sekä pyytämiään „Lesken ropo“-säästölaatikoita. Syy siihen on ollut se, että allekirjoittanut on ollut pitkillä matkoilla. Säästölaatikot ovat nykyään loppuneet, mutta kohta saadaan uusia. Odottakaa siis kärsivällisesti!

H. N.

Ilmoitus.

Turun piirin Kuuromykkäin auttajayhdistyksen toimikunta julistaa täten *neljänsadan* markan suuruisen ulkomaan matkarahan Turun piirissä asuvien kuuromykkäin ammattilaisten haettavaksi ennen ensi tulevan elokuun loppua. Matkarahan saajan tulee *viiden kuukauden* ajan harjoittaa opinnoita ammattiinsa kuuluvissa liikkeissä niissä maissa, missä hän itse haluaa.

Hakemukset, jäljennökset koulu- ja työtodistuksista ynnä matkasuunnitelma lähetettäköön yhdistyksen puheenjohtajalle *pastori A. E. Nordman'ille, os.: Turku.*

Kihloissa.

Emilia Suomela.

Alfred Söderström.

Pietarsaari 19²⁹/09.

Hilda Romola.

Frans Aalto.

Luvia. 19¹/09. Rauma.